

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА

ISBN 98 938
3-23

MEMOIRS OF THE SHEVCHENKO SCIENTIFIC SOCIETY
MÉMOIRES DE LA SOCIÉTÉ SCIENTIFIQUE SHEVCHENKO
MITTEILUNGEN DER SHEVTSCHENKO GESELLSCHAFT
DER WISSENSCHAFTEN
ЗАПИСКИ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА

ЗАПИСКИ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА імені ШЕВЧЕНКА

Том CCLV

Праці Комісії архітектури
та містобудування

Львів — 2008

АРХІТЕКТУРА МАЛИХ МАКСИМІЛІАНСЬКИХ ВЕЖ ЛЬВІВСЬКОЇ ЦИТАДЕЛІ

Історія спорудження та розвитку оборонного комплексу Львівської цитаделі досить повно висвітлена в публікаціях українських та польських учених¹. Разом з тим окремі споруди комплексу — форти, каземати, земляні вали через закритий характер використання тривалий час були недоступними для натурних досліджень. Саме матеріали проведених натурних обстежень південної та західної оборонних веж комплексу зумовили написання цієї статті.

Комплекс Львівської цитаделі за розташуванням, планувально-просторовою структурою та архітектурним образом окремих об'єктів є унікальним явищем європейської фортифікації. Швидкий розвиток наступальних артилерійських озброєнь зумовив формування на початку XIX ст. нової оборонної стратегії, головними елементами якої стають артилерійські форти. Головною причиною спорудження нової львівської фортифікації була потреба у забезпеченні ефективної оборони східних кордонів Австро-Угорської імперії, а безпосереднім приводом до прискореного її будівництва стало листопадове повстання 1848 р. Події листопада 1848 р. у столиці Королівства Галичини довели неспроможність австрійського уряду і війська ефективно захищати місто, в якому з допомогою барикад повстанці створили артилерійський опорний пункт. Військові дії, що відбувались під час ліберальних та визвольних революцій „Весни народів“ в інших містах Європи, виявили потребу в існуванні укріплення, з допомогою якого можна було легко утримувати місто під контролем. 24 листопада 1848 р. у Відні вийшов наказ L. 6096, згідно з яким адміністрація великих і малих міст повинна в короткий час знайти відповідні будівлі або звести нові для переховування і розташування гарнізону та артилерії, щоб стримати малими силами збунтовані маси людей². У Лінці, Вероні, Кракові і Перемишлі вже існували потужні фортифікації, споруджені у першій половині XIX ст. У Кракові на Вавелі влаштовано казарми і добудовано капонієри. У Перемишлі розробляли плани будівництва цитаделі над містом, однак їх не реалізува-

¹ Оконченко І. Все про львівську Цитадель... // Галицька брама.— 2003.— Квіт.— Трав.—Черв.— Ч. 4—6.— С. 2.

² Białynia-Chołodęcki J. Z przeszłości gmachów wojskowych we Lwowie...— Lwów, 1929.— S. 26.

